

Як організувати роботу працівників під час воєнного стану

Мета воєнного стану — забезпечити оборону і за потреби дати відсіч збройній агресії. Для цього військово командування, органи влади, місцевого самоврядування вживають правові заходи, визначені законом. ВРУ 24.02.2022 затвердила Указ Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 № 64/2022.

Вимоги законодавства до запровадження і припинення воєнного стану

Як вводять і скасовують воєнний стан, визначає Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 № 389-VIII (далі — Закон № 389). Закон регламентує й інші питання, зокрема: правові засади діяльності органів державної влади, військового командування, військових адміністрацій, ОМС, підприємств, установ та організацій в умовах воєнного стану; гарантії прав і свобод людини та прав і законних інтересів юридичних осіб. Правові основи введення воєнного стану — це Конституція України, Закон № 389 та Указ Президента України про введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях, затверджений Верховною Радою (ст. 2 Закону № 389). Зверніть увагу! Воєнний стан може бути введений в окремих місцевостях або в країні у цілому на певний строк. Воєнний стан передбачає 24 правові заходи (ст. 8 Закону № 389). Деякі з них впливають на роботу підприємств і працівників. Так, важливі об'єкти національної економіки та об'єкти, що забезпечують життєдіяльність населення, переходять на особливий режим роботи. Ці об'єкти посилено охороняють.

Також із 26 січня 2022 року діють окремі процедури забезпечення заходів правового режиму воєнного стану:

- Порядок встановлення особливого режиму в'їзду і виїзду, обмеження свободи пересування громадян, іноземців та осіб без громадянства, а також руху транспортних засобів в Україні або в окремих її місцевостях, де введено воєнний стан, затверджений постановою КМУ від 29.12.2021 № 1455;
- Порядок перевірки документів в осіб, огляду речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян під час забезпечення заходів правового режиму воєнного стану, затверджений постановою КМУ від 29.12.2021 № 1456;
- Порядок заборони торгівлі зброєю, сильнодіючими хімічними і отруйними речовинами, а також алкогольними напоями

та речовинами, виробленими на спиртовій основі, в умовах правового режиму воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях, затверджений постановою КМУ від 29.12.2021 № 1457.

Перевірку документів, огляд речей, багажу та вантажів, транспортних засобів, службових приміщень і житла громадян здійснюють тільки після введення воєнного стану в межах території та у строки, зазначені в указі Президента України, на підставі наказу військового командування разом із військовими адміністраціями (у разі їх утворення).

Право на проведення перевірок отримують уповноважені особи Нацполіції, СБУ, Нацгвардії, Держприкордонслужби, ДМС, Держмитслужби та Збройних Сил, яких комендант визначить у наказі.

Врахуйте, що військове командування разом із військовими адміністраціями або рада оборони відповідного регіону, місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування можуть:

- використовувати потужності та трудові ресурси підприємств, установ і організацій усіх форм власності (далі — підприємства) для потреб оборони;
- змінювати режим роботи підприємств, проводити інші зміни виробничої діяльності, а також умов праці відповідно до законодавства про працю.

Воєнний стан припиняється після закінчення строку, на який його ввели (ст. 7 Закону № 389). Закон № 389 не зобов'язує Президента видавати для цього окремий указ.

Президент може скасувати воєнний стан до закінчення строку, на який його ввели, якщо зникне загроза нападу чи небезпека державній незалежності України. Для цього Президент ухвалює указ, який негайно оголошують через ЗМІ.

Як організувати роботу працівників під час воєнного стану

Існує декілька способів, як організувати роботу працівників при запровадженні воєнного стану. Мінекономіки та Держпраці рекомендують роботодавцеві обрати найбільш оптимальний — залежно від умов, що склалися:

- перевести працівників на дистанційну роботу;
- оголосити простій;
- оформити відпустку.

Дистанційна робота

Найпростіший спосіб оформити працівників, які покинули територію бойових дій, не мають змоги доїхати на роботу, але можуть працювати віддалено, — запровадити дистанційну роботу. Згідно з частиною 11 статті 60-2 КЗпП, щоб дозволити працівникам працювати дистанційно, керівник видає наказ і ознайомлює з ним працівників засобами електронного зв'язку. При цьому укласти трудовий договір про дистанційну роботу в письмовій формі не обов'язково. У наказі вкажіть контактні номери телефонів відділу кадрів і керівників на випадок екстреної ситуації.

Заздалегідь домовтеся про комунікацію і взаємодію між сторонами. Визначте:

- засоби електронного зв'язку, наприклад електронну пошту, номери телефонів, мобільний додаток тощо;
- умови звітності працівника про виконану роботу;
- умови повідомлення працівником про ситуації, за яких неможливо виконувати належно дистанційну роботу;
- інші умови щодо комунікації і взаємодії сторін.

Врахуйте, що в умовах воєнних дій можливі відключення електроенергії та мережі Інтернет.

Загальна тривалість робочого часу не може перевищувати норм, передбачених законодавством (ст. 50 і 51 КЗпП). У період вільного часу для відпочинку (період відключення) працівник, який виконує дистанційну роботу, може переривати будь-який інформаційно-телекомунікаційний зв'язок з роботодавцем.